

“Vull aportar elements per entendre millor els artistes”

El seu projecte per convertir el Mercat de les Flors de Barcelona en el Centre de les Arts del Moviment parla de programació plural, i d'un espai on poder triar i crear la pròpia visió del món. Sense perdre un sentit de l'humor i un entusiasme que s'encomanen, **Francesc Casadesús** apunta una intenció ambiciosa: “busco sentit, equilibri, diàleg, coproduccions amb altres centres, una visió del territori, la creació d'un centre nacional.” (Text: Adriana Clivillé. Fotos: Mainer Mendaza)

N

o es pot parlar ben bé d'animadversió, però sí del neguit que es va respirar quan Francesc Casadesús va prendre possessió com a director artístic del Mercat de les Flors de Barcelona ara fa dues temporades. L'encàrrec incorporava un repte que era un caramel per a qual-sevol professional de l'escena: especialitzar el teatre municipal en dansa contemporània en un sentit ampli. I Casadesús provenia de la direcció de comunicació del Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA) i de la direcció artística del Teatre Atlàntida de Vic, i estava bregat en la producció teatral. Era un gestor. I per ocupar la direcció del Mercat havien sonat força noms de creadors. Entre d'altres, el de Maria Rovira, veterana coreògrafa catalana que aquest Grec '07 ha estrenat al Mercat una coreografia inspirada en el ballari rus Nijinski. Casadesús no era un creador en el sentit pur –si bé els seus inicis professionals són com a ballari– i les històriques companyies de dansa contemporània de Catalunya se'l van mirar amb recel.

“Es buscava un equivalent en dansa a Àlex Rigola o Sergi Belbel, i em van demanar un projecte. Jo sóc un ballari amb experiència en gestió, i en dansa aquest és un model que impera” a la resta d'Europa. Feia set mesos que l'anterior director, Andreu Morte, havia deixat el càrrec al capdavant del teatre municipal, la Generalitat havia tancat l'Espai i necessitava impulsar la dansa, i el ministeri tenia la voluntat d'implicar-se en un centre nacional especialitzat. Una realitat que després ha promogut a altres ciutats espanyoles, com ara Sevilla i Vigo.

Tres temporades després, l'equip de Casadesús ha multiplicat per 2 el número d'espectadors (35.000 la 2004-2005 i 60.000 la 2006-2007), ha col·locat el Centre de les Arts i el Moviment en contacte amb les cases de dansa de la resta d'Europa i ha enfocat la direcció que vol que prengui aquesta nova etapa. Avui l'IDEE (Iniciatives on Dance for European Exchange) ha admès el Mercat de les Flors com a soci conjuntament amb The Place, de

Londres, i centres de París, Dusseldorf, Estocolm, Oslo i Viena per potenciar la col·laboració i l'intercanvi. Altres socis paral·lels són espais d'Atenes, Bucarest i Faro. Una de les seves missions també és fer de centre nacional de la dansa a Catalunya: “hem coproduït amb teatres de 14 ciutats mitjanes, el sector s'està movent molt en molt poc temps”.

Des del 2007, la Generalitat, l'Ajuntament de Barcelona i el ministeri de Cultura aporten a parts iguals el pressupost del centre, que arriba als 4 milions d'euros. “Veníem d'una xifra inferior als 3 milions. Hi ha un pla de creixement, veurem com evoluciona”. I com a referència apunta que el pressupost del Festival Grec és el del Mercat de les Flors per a una temporada, el Teatre Lliure té un pressupost anual de 8 milions d'euros i el Teatre Nacional de Catalunya, de 16.

El teu projecte apunta a un centre d'art dedicat al moviment, amb especial sensibilitat cap

“
 No vull treballar en un teatre-caixa-negra sinó amb un espai motor, de coneixement, obert al públic. No només vull fer espectacles, vull provocar la reflexió. Aportar elements per entendre millor els artistes
 ”

a la creació de públics i al treball en xarxa.

No vull treballar en un teatre-caixa-negra sinó amb un espai motor, de coneixement, obert al públic. No només vull fer espectacles, sinó provocar la reflexió. Aportar elements per entendre millor els artistes. M'interessa organitzar activitats paral·leles per crear ponts i donar pistes d'acostament amb l'objectiu de desenvolupar audiències. La temporada passada vam organitzar un congrés que va concentrar 400 persones de tot el món, hem produït retrats coreogràfics en vídeo (que està difonent TV3), s'ha creat un arxiu digital amb més de 3.000 registres i hem iniciat la publicació d'una revista i l'edició de llibres.

Fins a quin punt és rellevant que la denominació del teatre parli de moviment?

En el moviment puc incloure el teatre visual, el vídeo, el circ o el nou circ. Del Mercat, no vull dir-ne centre coreogràfic, que és un model francès que sol estar dirigit per artistes. Tampoc espai de dansa, perquè la majoria de produccions de dansa avui no són disciplines pures, hi ha vídeo i teatre. Amb la paraula dansa em quedo en un concepte antiquat; el de la dansa pot ser un gueto de públic tancat.

Quina relació té el públic català amb la dansa?

Estem creant públic, però falta més informació i més cultura de dansa. És una audiència molt complexa perquè la programació és variada. La dansa té un bon nivell creatiu i les propostes internacionals són ben rebudes, tot i que es fa més difícil interessar al públic amb companyies locals. Amb l'Institut del Teatre o La Caldera, per exemple, estem fent classes magistrals, sessions obertes i desenvolupant una política de preus. Hi va haver un moment en què els creadors es van apartar del públic i van optar per propostes críptiques. Ara estan en un moment més comunicatiu. També pot ser que el públic hagi evolucionat i estigui aprenent a llegir a partir d'imatges, per influència del videoclip.

La creació de públics és un dels aspectes que més t'interessen. Com el treballas?

És veritat que estic centrat en la preocupació que una idea artística arribi al públic en les millors condicions. No parlo de simplificar, trivialitzar o reduir, sinó de donar claus perquè el discurs del creador es pugui entendre millor. En una actuació meua de dansa amb la companyia Zotal Teatre vaig tenir una vivència que va provocar un gir en la meua carrera. Jo tenia un solo de 20 minuts i m'estava creient molt el que feia, però el públic anava marxant. És en aquell moment que em pregunto perquè el públic se'n va, on hi ha la falta de connexió. I decideixo posar-me a l'altra banda i deixar d'actuar.

Programes només companyies que t'agraden?

Programar és fer d'adroguer: tens unes balances i busques l'equilibri dels elements. En dansa, dels estils. Si fes exclusivament la programació que m'agrada seria un creador més d'estil francès. Per a mi és important comunicar bé i que el públic decideixi. I parteixo de la base que la dansa no és per al gran públic i que l'*star system* local contempla Nacho Duato i Cesc Gelabert i, en alguns casos, arriba a Àngels Margarit. Programo per blocs en funció de les tendències que percebem que són més interessants. La propera temporada les tres línies bàsiques seran la tècnica corporal, els espectacles de fusió o la teatralitat a partir del moviment.

La concentració en una disciplina, per àmplia que sigui, és un risc? Hi ha el risc que el Mercat de les Flors esdevingui un reducte?

Sóc partidari que la dansa tingui un espai de referència, però potencio que es vegi al màxim de llocs possibles. Per això estic obert a assessorar, ajudar, a passar telèfons, a fer difusió. He col·laborat amb el Centre d'Arts Escèniques de Reus, amb el Teatre Nacional de Catalunya, amb el Tantarantana... Sóc contrari a la concentració però partidari de la visibilitat. Si m'ho he de menjar tot, em moro. I aniria en contra del projecte si el Lliure o el Nacional deixessin de programar dansa. La meua tasca va més enllà amb la promoció de publicacions, de cicles escolars, de creació videogràfica, etc., i estic totalment obert al treball conjunt. Està bé especialitzar el Mercat de les Flors però no pot ser que tota la dansa es faci aquí. És una eina per col·laborar amb altres teatres.

Pots fer balanç de les dues temporades al capdavant del Mercat?

El podré fer amb el ple funcionament del Consorci del Centre de les Arts del Moviment, creat el juny de 2007. L'any 2006 vam demostrar que aquest espai té sentit, i aquest era l'encàrrec que jo vaig rebre i el repte que vaig assumir. Si les coses no haguessin anat bé, el Consorci no s'hauria creat. El meu objectiu era demostrar que una aposta com la del Centre de les Arts del Moviment podia funcionar: als polítics, al públic i al sector. Hem sobreviscut als canvis polítics i hem demostrat que pot funcionar un projecte centrat en la dansa.

Què implica disposar del Consorci del Centre de les Arts del Moviment?

És una forma jurídica que ordena l'activitat del teatre i que integren l'Ajuntament de Barcelona i la Generalitat de Catalunya. Probablement, el ministeri en formi part més endavant. Dóna entitat i independència i és el model que s'ha seguit a Barcelona amb la majoria dels equipaments culturals: el MACBA, el CCCB, el Museu Nacional d'Art de Catalunya, l'Auditori, el

Lliure, el Nacional o el Liceu, amb estructures jurídiques diferents. Es disposa d'una estructura independent i d'òrgans de govern i es reten comptes a l'administració. Dóna llibertat d'actuació. És un element clau, una peça molt important en la gestió.

El Mercat de les Flors havia estat un teatre de referència, però calia tornar-lo a ubicar. Quina sensació tens de l'opinió del sector després de dues temporades?

El catedràtic d'Arts Escèniques de la Universitat de Barcelona Ricard Salvat ha publicat fa poc a la revista *Artez* una opinió molt bona en què parla del reflatament del teatre. Lluís Cabrera, director del Taller de Músics, ha dit que per fi el Mercat està al mapa... La gent se l'estima molt, el Mercat. Hi hem vist el millor de la programació internacional: Pina Bausch, Tadeuz Kantor, Peter Brook fa 20 anys... l'amor del sector cap al Mercat de les Flors ha ajudat molt. L'orientació actual no trenca amb el pasat, sinó que s'hi concentra.

Els plaers del moviment és l'enunciat que has donat a la temporada 2007-2008. Quines opcions has pres?

Els plaers del moviment vindrà marcada per la posada de llarg que implica el Consorci i inclou grans noms que fa temps que no es veuen a Barcelona i altres noms molt brillants. En el cas de les companyies internacionals cada mes i mig en portem una de relleu. Comptarem amb el treball conjunt d'Akram Khan i Sidi Larbi [el primer va inaugurar el Grec '07 amb Sylvie Guillem i el segon és coreògraf de la formació belga Les Ballets C de la B, que va presentar la temporada passada el Nacional], La la la Human Steps, el Ballet de Marsella amb direcció de Frédéric Flamant, i el creador xinès Shen Wei [que inaugurarà els Jocs Olímpics de Pequín], dels internacionals. Dels nacionals, la Companyia Nacional de Danza presentarà un treball en què Nacho Duato ballarà, Andrés Corchero, la formació Senza Tempo, IT Danza i coreògrafs catalans que estan treballant a l'estranger com ara Rafael Bonachela [Londres], Salva Sanchís [Brussel·les i mai no ha estrenat a Barcelona], la companyia Rosas de Teresa De Keersmaker i Abraham Hurtado [que treballa a Berlín amb Meg Stuart]. També programem Belén Maya, Blanca Arrieta i Iker Gómez. D'aquestes companyies he buscat l'ús de la tècnica, la fusió i la recerca, la teatralitat i la profunditat del moviment. També he previst dos cicles: un d'improvisació al novembre, comissariat per David Zambrano, i un de joves coreògrafs que treballen amb elements polítics, el març de 2008.

El Grec 2007 ha inaugurat amb dansa contemporània després de 16 anys d'optar bàsicament

pel teatre en l'acte d'obertura. Però la programació de dansa del certamen no supera el 7%. Et sembla un simbolisme?

Akram Khan i Sylvie Guillem són dues figures mediàtiques i la seva col·laboració té a veure amb el treball de recerca que està fent el ballarí i coreògraf britànic-hindú amb altres creadors. Jo no subscric totalment la programació de dansa del Grec '07, però és un pas endavant respecte a l'anterior edició. Per tant, tinc més punts de col·laboració que de discrepància amb el seu director, Ricardo Szwarczer, amb qui he treballat conjuntament per a aquest festival. De fet, ja estem parlant de la dansa al Grec 2008: l'objectiu comú és coproduir companyies locals i portar-ne d'internacionals. Des del Mercat hem optat per coproduir companyies joves a les quals falta visibilitat, com ara els brasilers Membros.

Has dit que no t'agrada que el Grec sigui un festival burgès. Com hi contribueixes?

M'agrada que s'obri a una ciutat que ha canviat i que vagi més enllà de la ciutat. És un propòsit que també em faig des del Mercat de les Flors, obrir-me als diferents públics. Ricardo Szwarczer defensa que el Grec reflecteix la pluralitat de Barcelona: una identitat local que mira cap enfora. No es tracta de tenir un talonari molt gran sinó que les produccions locals interessin a fora. Per aconseguir-ho hi ha dos models: el que va aplicar Borja Sitjà [anterior director del certamen] amb grans estrenes internacionals, i el de Ricardo Szwarczer, que busca la identitat local, per exemple programant dansa al Sant Andreu Teatre o a l'espai La Caldera. Es vol apuntalar a la vida de la ciutat, i em sembla bé.

Què indica la coherència d'una programació?

La pluralitat d'estils i l'equilibri. Si ho comparem amb un tall de llassanya, ha de tenir tots els gustos.

El teu pas per la direcció de comunicació del MACBA previ a dirigir el Mercat de les Flors et fa reflexionar sobre els públics de l'art contemporani?

Al MACBA em faig càrrec de campanyes, màrqueting i patrocinis en un moment en què el museu té un discurs críptic i tancat. Jo venia de ser gerent del Teatre Atlàntida de Vic i, després d'estar a primera línia de l'àmbit local, em va semblar interessant passar a un segon pla i aprendre'n. M'ho vaig passar molt malament perquè l'art contemporani no és fàcil: calia incrementar el públic sense reduir el discurs artístic. Aquest era l'objectiu de Manuel Borja, el seu director. Va ser una època en què vaig suar molt però vaig aprendre un ou. Una part del meu projecte per al Mercat de les Flors beu del model de museu que té Manuel Borja per al MACBA.

Quina relació pots esbossar entre un museu d'art contemporani i un espai centrat en dansa?

Els museus no són només espais d'exhibició: han deixat de ser un patrimoni que acull una col·lecció. Són centres d'interpretació i pensament, de reflexió. Part del model del Mercat de les Flors s'inspira en aquesta filosofia: crear pensament entorn del moviment. En un museu es fan exposicions perquè el públic generi aquesta circulació d'idees, perquè pensi, vegi, opini, esculli. No es tracta de crear un discurs únic, sinó un espai de crítica. Per això cal una programació plural, un espai on es pugui triar, decidir, crear la pròpia visió del món. Si no busqués això, faria una programació d'exhibició de 7 companyies. Però busco un sentit, un equilibri, un diàleg, lligams amb altres centres, coproduccions, una visió del territori, que es faci un centre nacional.

“
El balanç que puc fer ara és que la constitució del Consorci i l'aposta pel Mercat de les Flors significa haver assolit els objectius dels anys 2006 i 2007
”